

TÜBİTAK - ARDEB

Aile Çağrı Programı

“1003-SBB-AILE-2017-2 Çocuk Yetiştirme Tutumları”

Çağrı Metni

1. Genel Çerçeve

Anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarının, çocuğun gelişim süreci üzerinde önemli etkisi olduğu bilinmektedir. Toplumsal değişimin yanı sıra göç, küreselleşme, teknoloji, kitle iletişim araçları ve internetin yaygınlaşması gibi gelişmeler de aile yapısını ve ebeveynlik rollerini, dolayısıyla anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarını olumlu ve/veya olumsuz yönde etkilemektedir. Bu değişim ve etkileşim süreci, aile bireylerinin çocuklarla iletişimlerinde, çocuğa karşı tutumlarında ve çocuğa verdikleri değerlerde farklılıklar meydana getirmektedir. Ailenin yapısındaki ve işlevlerindeki önemli dönüşümler de aileyi toplumsal hayatta çeşitli sorunlarla karşı karşıya getirmiş ve bu durum sosyal politika bağlamında aileye yönelik politika kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Aileye yönelik politikalar, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967) döneminden itibaren ele alınmaya başlanmıştır. Kalkınma Planları kapsamında sağlık planlaması, istihdam, konut, sosyal hizmet ve yardımlar gibi alanlara ilişkin genel politikaların altında ailenin ihtiyaçlarına yönelik politikalar belirlenmiştir. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989) döneminde, aile politikaları ayrı bir başlık altında ele alınmaya başlanmıştır. Onuncu Kalkınma Planında (2014-2018) ise aileye yönelik olarak beşeri sermayenin güçlendirilmesi için iş ve yaşama ilişkin yüksek bilgi ve beceri düzeyleri olan sağlıklı bireylerin yetişmesinin önem arz ettiği belirtilmektedir. Bu amaç doğrultusunda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan “Aile Eğitim Programları”nın mevcut olduğu bilinmektedir.

Aile yapısı ve anne-baba tutumlarına ilişkin şimdiye kadar farklı kamu kurum/kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve bağımsız araştırma kuruluşları tarafından bilimsel nitelikte çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmaların çıktılarının politika yapıcılara girdi sağladığı görülmekle birlikte; aile, anne-babalık konusu ve aile sistemini bütünsel ve bağlamsal olarak ele alan yerel, bölgesel ve ulusal kapsamlı, disiplinlerarası/çok disiplinli çalışmalara da ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çerçevede çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen çeşitli sosyolojik, ekonomik, psikolojik ve kültürel faktörlerin incelenerek çocuğun sağlıklı gelişimine katkı sağlayabilecek; ilgili tüm meslek alanlarındaki kişi, kurum ve kuruluşların çalışmalarına rehberlik edecek, geniş kapsamlı araştırmalara dayalı verilerin elde edilmesi; kanıta dayalı ulusal politika, model ve önerilerin oluşturulması amacıyla; söz konusu çağrı programının kapsamına giren konular “Amaç ve Hedefler” bölümünde belirlenmiştir.

2. Amaç ve Hedefler

Bu bölümde, çağrı kapsamında sunulacak proje önerilerinin odaklanması gereken hususlar, ulaşılması beklenen amaç ve hedefler çağrı kapsamına giren her konu için ayrı ayrı belirtilmiştir. Önerilecek projelerin belirtilen başlıklardan hangisi veya hangileri ile ilişkilendirildiğinin başvuru formlarında açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

1. Ailelerin psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel profilleri açısından çocuk yetiştirme tutumlarının ve/veya çocuk gelişimi ile ilgili etnoteorilerinin belirlenmesi:

- Bu başlıkta önerilecek projelerin ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal boyutta planlanması, birden fazla kurum/kuruluşun yer aldığı alt projelerden oluşan orta veya büyük ölçekli projeler olarak sunulması gerekmektedir.
- Önerilecek projelerde çocuğun yetiştirilmesine uzun süreli müdahil olan tüm bireylerin (anne, baba, büyükanne ve büyükbaba, teyze, hala, bakıcı gibi) dikkate alınması ve kuşaklar arası farklılıkların/geçişin ele alınması gerekmektedir.
- Proje önerilerinin disiplinlerarası/çok disiplinli yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir.

2. Ailelerin psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri ile çocuk yetiştirme tutumlarının çocukların bedensel, bilişsel, kişilik ve sosyal gelişimine etkileri; bu özelliklerin eğitim hayatlarına yönelik etkilerinin incelenmesi; çocukların okul başarısını, okula uyumunu ve sağlıklı kariyer gelişimini destekleyecek özellikler ve/veya eğitimin vazgeçilmez öğeleri olan sanat ve spor faaliyetlerine katılımını teşvik edecek aile ortamının oluşturulmasına yönelik modeller geliştirilmesi:

- Proje önerilerinin birden fazla gelişim dönemini ele alması gerekmektedir.
- Proje önerilerinin disiplinlerarası/çok disiplinli yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir.

3. Ailelerin psikolojik, sosyal, ekonomik özellikleri ile çocuk yetiştirme tutumlarının çocukların farklı gelişimsel sonuç davranışlarına (developmental outcomes) etkilerinin incelenmesi:

- Gelişimsel sonuç davranışlar modernleşme ve teknolojik gelişme (internet kullanımı, sanal zorbalık, sosyal medya kullanımı vb.) ile ilgili olabileceği gibi çocukların psiko-sosyal uyumlarından sorun davranışlarına ve psikolojik sağlıklarına kadar farklı alanlarla ilgili olabilir.
- Proje önerilerinin birden fazla gelişim dönemini ele alması gerekmektedir.
- Bu başlıkta önerilecek projelerin ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal boyutta planlanması, birden fazla kurum/kuruluşun yer aldığı alt projelerden oluşan orta veya büyük ölçekli projeler olarak sunulması gerekmektedir.
- Bu kapsamda önerilecek projelerde aileye bütünsel bakılması, ailenin bir sistem olarak ele alınması ve sistem içindeki tüm bileşenlerin birbirleriyle etkileşimlerinin irdelenmesi gerekmektedir.
- Proje önerilerinde farklı aile yapılarının (çekirdek aile, geniş aile, tek ebeveynli aile gibi) dikkate alınması önerilmektedir.
- Proje önerilerinin disiplinlerarası/çok disiplinli yaklaşımla zenginleştirilmesi ve ilgili kurum/kuruluşlarla işbirliği yapılması beklenmektedir.

4. Değerler, yurttaşlık, birlikte yaşama kültürü, kent kültürüne uyum vb. konularda ailelerin tutum ve davranışlarının çocuklar üzerindeki etkilerinin incelenerek bireylerin toplumsal uyumlarını destekleyici öneriler geliştirilmesi:

- Proje önerilerinin disiplinlerarası/çok disiplinli yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir.
 - Proje önerilerinde yapılacak çalışmalarda kuşaklararası farklılıkların/geçişin ele alınması önerilmektedir.
- 5. Anne-babalığa geçiş sürecinin ve bebek (0-2 yaş) bakımının farklı değişkenler (evlilik ve bebek sahibi olma yaşı, evlilik şekli, çalışma koşulları, sosyo-ekonomik durum, annenin psikolojik sağlığı gibi) çerçevesinde ve bebeğin gelişimine etkileri açısından incelenmesi:**
- Proje önerilerinin disiplinlerarası/çok disiplinli yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir.
- 6. Özel gereksinimli ve/veya dezavantajlı ailelerin ve/veya özel gereksinimli ve/veya dezavantajlı çocuklara sahip ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarının belirlenerek ailelerin sağlıklı çocuk yetiştirme açısından desteklenmesi ve güçlendirilmesine yönelik model, politika ve öneriler geliştirilmesi:**
- Bu kapsamda önerilecek projelerde aileye bütünsel bakılması, ailenin bir sistem olarak ele alınması ve sistem içindeki tüm bileşenlerin birbirleriyle etkileşimlerinin irdelenmesi gerekmektedir.
 - Proje önerilerinin disiplinlerarası veya çok disiplinli yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir.
 - Proje önerilerinde yapılacak çalışmalarda ilgili kurum/kuruluşlarla işbirliği yapılması önerilmektedir.
- 7. Ailelerin psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri ile çocuk yetiştirme tutumlarının çocukların kimlik ve/veya kimlik sermayesi (girişimcilik, merak duygusu, kendi kendine yetebilme, özerk irade vb.) gelişimlerine etkilerinin incelenmesi; gelişimin desteklenmesi yönünde program önerileri geliştirilmesi:**
- Proje önerilerinin yukarıda belirtilen faktörlerin (psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel) tümünü içermesi ve bunları bütünsel bir yaklaşımla ele alması gerekmektedir.
 - Proje önerilerinin disiplinlerarası/çok disiplinli yaklaşımla zenginleştirilmesi beklenmektedir.
- 8. Anne ve babanın çocuk yetiştirme tutumları arasındaki fark ve benzerliklerin ve/veya birlikte ebeveynliğin (co-parenting) çocuğun bedensel, ruhsal, bilişsel ve sosyal gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi:**
- Proje önerilerinde konunun, birden fazla gelişim dönemini içerecek şekilde ve bağlamsal olarak ele alınması gerekmektedir.
 - Bu başlıkta önerilecek projelerin ülke genelini temsil edecek şekilde ulusal boyutta planlanması gerekmektedir.

3. İlgili Destek Programı

Bu çağrı çerçevesinde önerilecek projelere "1003-Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı" kapsamında destek verilecektir.

4. Çağrıya Özel Hususlar

İlgili mevzuat gereği, Ar-Ge projesi niteliği taşımayan (salt veri toplamaya/durum tespitine yönelik çalışmalar, kurumların rutin olarak yürüttükleri çalışmalar, daha önce gerçekleştirilmiş olan bir çalışmanın sadece kapsamının genişletilerek tekrarlanması niteliğindeki çalışmalar, altyapı oluşturmaya yönelik çalışmalar vb.) proje önerileri birinci aşamada elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir.

Bu çağrı kapsamında önerilecek projelere ilişkin dikkat edilmesi gereken hususlar “Amaç ve Hedefler” bölümünde her bir başlık altında ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Proje önerilerinin bu başlıklardan en az biriyle ilgili olması gerekmektedir. Birinci aşama değerlendirmesi sonucunda, çağrı amaç ve hedeflerine uygun olmayan ve “Amaç ve Hedefler” bölümünde her bir başlık altında altı çizilerek vurgulanan gereklilikleri karşılamayan proje önerileri elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir

Bu iki genel hususun yanı sıra, bu çağrıya özel olarak aşağıda belirtilen hususları içermeyen proje önerileri de çağrı amaç ve hedeflerine uygun olmadığı için elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir:

- Önerilecek projeler küçük, orta veya büyük ölçekli projeler olarak hazırlanabilir.
- Orta ve büyük ölçekli projeler en fazla 1 ana proje ve 3 alt projeden oluşabilir. 2. Aşama proje başvuruları ile birlikte, alt proje tanımlı başvurular için, [Protokol](#) belgesi sunulmalı ve alt projelerin başvuru sisteminde de tanımlanması unutulmamalıdır. Alt proje tanımlı başvurularda, 2. Aşama başvurusu ile sunulan bütçe, projeler bazında ayrılmalıdır.
- Proje kapsamındaki iş paketlerinin büyük ölçüde proje ekibi tarafından yapılması beklenmekte olup hizmet alımı için talep edilen bütçe, önerilen proje bütçesinin %30'unu geçemez. Bu husus, ikinci aşamada değerlendirmeye alınacak olup bu şartı sağlamayan proje önerileri bilimsel değerlendirmeye alınmayarak iade edilecektir.
- İkinci aşama başvurularında sunulması gerekli olan [Yasal/Özel İzin Belgesi](#) ile [Etik Kurul Onay Belgesi](#) nin alınmasında yaşanabilecek aksaklıklar göz önünde bulundurularak, söz konusu belgelerin temin sürecinin ilgili tüm kurum/kuruluşlarla irtibata geçilerek ivedilikle başlatılması önerilmektedir.

5. Çağrı Takvimi

Aşama	Çevrimiçi Başvuru Sistemi Kapanış Tarihi	Elektronik Başvuru Çıktısının Gönderilmesi İçin Son Tarih ^(*)
Birinci Aşama	06.10.2017 17:30	13.10.2017 17:30
İkinci Aşama	05.01.2018 17:30	19.01.2018 17:30

(*) Elektronik başvuru çıktısının ıslak imzalı nüshasının belirtilen tarih ve saate kadar Kurumumuza ulaştırılması gerekmektedir.

6. Ek Belgelere Referanslar

- [1003 Destekleme Programı Web Sayfası](#)
- [1003 Destekleme Programı Bilgi Notu](#)
- [1003 Destek Programı Başvuru Formları \(*\)](#)
- [1003 Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Usul ve Esasları](#)
- [1003 Proje Önerisi Değerlendirme Formu](#)
- [Yasal/Özel İzin Belgesi Bilgi Notu](#)
- [Etik Kurul Onay Belgesi Bilgi Notu](#)
- [TÜBİTAK Çağrı Planlaması](#)

(*) 1003 programına ait başvuru formları güncellenmiştir. 1. ve 2. aşama başvuruları sırasında güncel formların kullanılmaması halinde proje önerileri değerlendirmeye alınmayacaktır. Güncel başvuru formlarına ulaşmak için lütfen [tıklayınız.](#)

7. İrtibat Bilgileri

Merve AYKUT

Telefon	0312 298 1288
E-posta	merve.aykut@tubitak.gov.tr

Elif USANMAZ

Telefon	0312 298 1289
E-posta	elif.usanmaz@tubitak.gov.tr

Esra KARAKILIÇ

Telefon	0312 298 1279
E-posta	esra.iyigun@tubitak.gov.tr

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu(SOBAG)